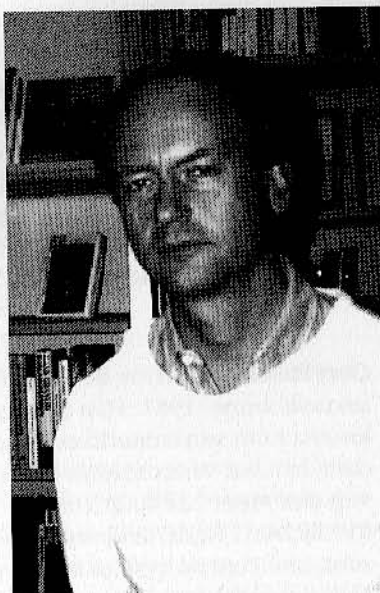

Kurt Ernulf död

Fil dr Kurt Ernulf, universitetslektor vid Göteborgs universitets psykologiska institution, tidigare forskare och lärare vid universiteten UCLA i Los Angeles och Berkeley i San Francisco liksom vid universiteten på Hawaii och i Arizona, en pionjär inom svensk homosexualitetsforskning, är död. Hans närmaste anhöriga är partnern Sune Innala och föräldrarna.

I somras hade jag sällskap med Kurt och Sune på tåget från Amsterdam till Rotterdam, där vi skulle delta i en sexologisk konferens. Kurt var vid gott mod och på det sätt han talade om landskapet vi färdades genom förstod jag att den nederländska kulturen och dess språk låg honom varmt om hjärtat. Ett annat tema var internet. Med stor entusiasm och iver berättade Kurt om vilken värdefull källa internet är för forskare inom sexologins område. Här hade Kurt funnit ett nytt område att utforska. Jag skulle vilja likna Kurt vid en upptäcktsresare som med engagemang, nyfikenhet, envishet och målmedvetenhet gav sig i kast med att utforska nya terränger på den sexologiska forskningskartan. Hans kunskaper om sexualiteternas mångfald var imponerande.

Som en röd tråd genom Kurts liv har löpt hans arbete för homosexuella kvinnors och mäns rättigheter. Under 1970-talet tog det sig uttryck i den sexualpolitiska aktivistske skepnad för att under 1990-talet iklädas forskarens skepnad. Döden har satt punkt för Kurts vetgirighet och engagemang, men låt oss ta vid och fortsätta arbetet med att göra homosexuella kvinnors och mäns livsvillkor synliga och tagna på allvar.

Kurt Ernulf 1949-1997

Lena Nilsson Schönnesson

Är heterosexualiteten konstruerad?

Recension

Jonathan Ned Katz: *the invention of heterosexuality* Dutton New York 1995

Under den moderna homosexualitetsforskningens framväxt efter andra världskriget, då fortfarande vetenskapsmän av facket drog sig för att skriva om homosexuella ämnen med tanke på sin framtida vetenskapliga karriär, kom ett antal amatörforskare att spela en viktig roll. Redan 1951 publicerade parfymhandlaren Edvard Sagarin under pseudonymen Donald Webster Cory det i många avseenden banbrytande arbetet *The homosexual in America* (1951). I Sverige gjorde vid samma tid järnbruksarbetaren Eric Thorsell en pionjärinsats, på sätt och vis följd av sin levnadstecknare Fredrik Silverstolpe, som gjort huvudparten av sina viktiga forskningar utanför universitetet. I England publicerade lekmannahistorikern Alan Bray 1982 det uppmärksammade arbetet *Homosexuality in renaissance England* och i USA började 1971 den nyväckte gayaktivisten Jonathan Ned Katz samla dokument kring homosexuell historia i USA som underlag för en teaterpjäs. Det lyckade resultatet ledde till att han några år senare i tryck publicerade en första dokumentsamling, *Gay American history: lesbians and gay men in the U.S.A.* och 1983 fortsättningen *Gay/lesbian almanac: a new documentary*, bägge arbetena ovärderliga och flitigt utnyttjade källskrifter. Första kapitlet i hans senaste bok, *the invention of heterosexuality*, (1995) upptas bl.a. av en fängslande skildring av hur han vågade ta stegen som ledde till detta resultat.

Det berättas att Katz trots det allmänna berömmet för hans dokumentsamlingar i egenskap av icke-akademiker inte känner sig riktigt accepterad av forskarsamhället, även om han ofta fått tillfälle att gästföreläsa vid olika universitet. Hans okritiska sammanblandning av dokument rörande olika former av homosexualitet resp. könsrollsöverskridande beteende liksom hans anakronistiska och etnocentriska beteckning av berdacherna som "gay American Indians" i första dokumentsamlingen gav honom också mycket kritik och föranledde honom till en teoretisk omprövning: i den senare volymen liksom i en senare upplaga av den första samlingen deklarerade han en ny, utpräglad konstruktivistisk och nominalistisk ståndpunkt.

Tyvärr jävar inte den nya volymen den tidigare kritiken. Katz bristande förmåga till hållbar vetenskaplig analys och hans vacklande källkritik gör boken till